

SHL 19 §:n mukaiset tukipalvelut – Ikääntyneiden palvelut

Itä-Uudenmaan hyvinvointialue 2025

Palveluiden järjestäminen -lautakunta 19.02.2025 §

Tiivistelmä

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueeseen kuuluu seitsemän kuntaa: Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Myrskylä, Porvoo, Pukkila ja Sipoo. Hyvinvointialueen tavoitteena on tuottaa alueen asukkaille vaikuttavia palveluita painottamalla ennaltaehkäisevää näkökulmaa. Ikäntyneiden palveluiden tarkoituksena on tukea ikäihmisten mahdollisimman itsenäistä ja turvallista asumista heidän omassa kodissaan.

Tässä dokumentissa kuvataan sosiaalihoitolain (1301/2014) 19 §:n mukaisten tukipalvelujen sisältö, hakeminen ja toimeenpano sekä palvelukohtaiset myöntämisen perusteet.

Sisällys

SHL 19 §:n mukaiset tukipalvelut – Ikääntyneiden palvelut.....	1
Tiivistelmä	1
1 Sosiaalihuoltolain 19 §:n mukaiset tukipalvelut ikääntyneiden kotona asumisen tueksi.....	3
2 Tukipalvelujen hakeminen ja vireilletulo	4
3 Palvelutarpeen selvittäminen	4
4 Tukipalvelukohtaiset myöntämisperusteet.....	5
4.1 Ateriapalvelu	6
4.2 Vaatehuoltopalvelu.....	7
4.3 Siivouspalvelu	7
4.4 Asiointipalvelu.....	9
4.4.1 Kauppapalvelu	9
4.4.2 Saattajapalvelu	9
4.5 Osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävä ja tukeva palvelu.....	10
5 Päätöksenteko ja asiakassuunnitelma	11
6 Asiakasmaksut.....	11
7 Asiakirjasisältöä ohjaava lainsäädäntö.....	12

1 Sosiaalihuoltolain 19 §:n mukaiset tukipalvelut ikääntyneiden kotona asumisen tueksi

Tukipalveluista säädetään sosiaalihuoltolaissa (1301/2014). Tukipalveluilla tarkoitetaan palveluja, joilla luodaan ja ylläpidetään henkilön kodissa sellaisia olosuhteita, että hän voi suoriutua jokapäiväiseen elämään kuuluvista toiminnoista mahdollisimman itsenäisesti ja joiden avulla henkilö voi saada hyvinvointia tuottavaa sisältöä elämäänsä.

Tukipalvelut ovat ennaltaehkäisevää, hyvinvointia edistävää, toimintakykyä ylläpitävää sekä henkilön omia voimavaroja tukevaa palvelua. Tukipalveluja järjestetään henkilölle, jonka toimintakyky on alentunut korkean iän, sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn vuoksi. Erityinen perhe- tai elämäntilanne voi myös olla peruste tukipalvelujen järjestämiselle.

Sosiaalihuoltolain 19 §:n mukaisia tukipalveluja ovat:

1. ateriapalvelu
2. vaatehuoltopalvelu
3. siivouspalvelu
4. asiointipalvelu
5. osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävä tai tukeva palvelu.

Tukipalvelut ovat ensisijaisia palveluita, eikä niiden käyttö edellytä samanaikaisesti esimerkiksi säännöllisen kotihoidon palvelujen käyttöä. Tukipalveluja järjestetään henkilölle hänen yksilöllisen tarpeen mukaan määräaikaaisesti tai toistaiseksi voimassa olevalla päätöksellä.

Tukipalvelujen myöntämisperusteet ovat palvelukohtaisia. Henkilölle myönnettyjä tukipalveluja voidaan lisätä, vähentää tai palvelu voidaan päättää kokonaan henkilön toimintakyvyn ja/tai palvelutarpeen muuttuessa. Tuen tarvetta arvioidaan säännöllisesti, ja aina tarvittaessa. Tukipalvelujen käytöstä peritään maksu. Maksu peritään asiakasmaksulain (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista, 734/1992) mukaisesti. Palvelun hinta määräytyy Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen aluevaltuuston vuosittain hyväksymien asiakasmaksujen ja asiakasmaksutaulukon mukaisesti.

Tukipalveluja myönnetään kotona asuville, iäkkäille henkilöille. Iäkkäällä tarkoitetaan laissa ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012) 3 § 1. ja 2. momentissa määriteltyä henkilöä. Säännöllisen kotihoidon piirissä olevien henkilöiden tukipalveluja voidaan sisällyttää osaksi voimassa olevaa hoivan ja hoidon kokonaisuutta.

Tukipalvelujen myöntäminen edellyttää, että henkilö tosiasiallisesti asuu jossain Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen kunnassa kotikuntalaissa (201/1994) määritellyn mukaisesti. Kiireellisessä tilanteessa välttämätön huolenpito ja toimeentulo turvataan hyvinvointialueella oleskelevalle henkilölle sosiaalihuoltolain (1301/2014, 12 §) mukaisesti.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella ikääntyneiden tukipalveluja järjestetään omana tuotantona, ostopalveluna tai palvelusetelillä.

2 Tukipalvelujen hakeminen ja vireilletulo

Tukipalvelun tarpeen voi tunnistaa henkilö itse, hänen läheisensä, sosiaali- tai terveystoimen edustaja tai muu henkilö. Tukipalvelua haetaan ikääntyneiden palvelujen hakemuksella tai ottamalla yhteyttä ikääntyneiden asiakasohjaukseen. Tukipalvelun tarve voi tulla esille myös palvelutarpeen arviokäynnin yhteydessä.

Kirjallinen tukipalveluhakemus ei ole välttämätön. Tulo- ja varallisuusrajallista tukipalvelua (vaatehuolto-, siivous- ja saattajapalvelu) haettaessa ikääntyneiden palvelujen hakemus on kuitenkin toimitettava tulo- ja varallisuus selvityksen osalta allekirjoitettuna ikääntyneiden asiakasohjaukseen. Hakemuksessa vaaditut, palvelukohtaiset liitteet on toimitettava 30 vuorokauden kuluessa tukipalveluhakemuksen saapumisesta.

3 Palvelutarpeen selvittäminen

Tukipalvelujen tarve arvioidaan palvelutarpeen arviolla. Tukipalveluhakemuksen vastaanottaa ja käsittelee ikääntyneiden asiakasohjaus, josta tehdään palvelutarpeen arviointi.

Henkilön palvelutarvetta arvioi hakijan sekä tarvittaessa hänen läheistensä kanssa ikääntyneiden asiakasohjaaja. Palvelutarpeen arviointi tehdään asiakkaan elämäntilanteen edellyttämässä laajuudessa, ja palvelun myöntämisen kannalta tarkoituksenmukaisessa laajuudessa. Palvelutarpeen selvittäminen on henkilölle maksutonta. Säännöllisen kotihoidon asiakkaan tukipalvelun tarve arvioidaan ensisijaisesti kotihoidossa. Kotihoidon henkilöstö ottaa tarvittaessa yhteyttä ikääntyneiden asiakasohjaukseen kotihoidon asiakkaan tukipalvelutarpeesta.

Palvelutarpeen arviointi tehdään siten kuin laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystaloudesta (980/2012, 13 §, 15 §, 15 a §) ja sosiaalihuoltolaki (1301/2014, 36 §, 37 §) määrittää. Palvelutarvetta selvitetessä arvioidaan hakijan terveydentilaa, toimintakykyä, elämäntilannetta sekä tuen tarvetta tilanteen edellyttämässä laajuudessa. Arvioinnissa hyödynnetään RAI-arviointityökalua (Resident Assessment Instrument) sekä tarvittaessa muita luotettavia mittareita (mm. MMSE, GDS-15, MNA).

Palvelutarpeen arviota tehtäessä henkilön kanssa käydään ensisijaisesti läpi erilaiset vaihtoehdot palvelujen järjestämiseksi ilman hyvinvointialueen järjestämiä palveluita:

1. Henkilön lähipiirin mahdollisuus avustaa tuen tarpeessa
2. Yksityisten sosiaalipalvelujen hankkiminen arvonlisäverottomaan hintaan, kun palvelutarve liittyy henkilön toimintakyvyn vajeeseen
3. Tukipalvelujen ostaminen yksityisiltä palvelutuottajilta, jolloin henkilön on mahdollista käyttää hyväksi verotuksen kotitalousvähennystä
4. Muiden toimijoiden tarjoama tuki

Hyvinvointialueen myöntämät tukipalvelut järjestetään kevyimmän mahdollisen palvelun periaatteella. Periaatteen tavoitteena on tukea ikääntyneen henkilön itsenäistä toimintakykyä.

4 Tukipalvelukohtaiset myöntämisperusteet

Tukipalveluista vaatehuolto-, siivous- sekä saattajapalvelu ovat tulo- ja varallisuussidonnaisia palveluja. Nämä palvelut kohdennetaan ensisijaisesti pienituloisille, vähävaraisille henkilöille.

Tulo- ja varallisuussidonnaista palvelua hakevan henkilön tulee toimittaa ikääntyneiden asiakasohjaukseen ikääntyneiden palvelujen hakemukseen täytettävän tulo- ja varallisuusselvityksen lisäksi viimeisin verotuspäätös sekä viimeisimmät tiliotteet kaikista käytössä olevista tileistä. Tulo- ja varallisuusselvityksen toimittaminen koskee kokonaisuudessaan palvelun hakijan lisäksi myös tämän kanssa yhteistaloudessa asuvaa avo- tai aviopuolisoa. Tukipalveluhakemuksen allekirjoituksella hakija sekä mahdollinen puoliso antaa hakemusta käsittelevälle asiakasohjauksen viranhaltijalle tulotietojensa tarkastusluvan Kelan tulorekisteristä sekä todistaa antamansa tiedot oikeiksi.

Tulo- ja varallisuusselvitys tulee toimittaa kohtuullisessa ajassa, kuitenkin viimeistään 30 vuorokauden sisällä hakemuksen saapumisesta. Mikäli tietoja ei toimiteta, hakemusta ei voida käsitellä ja hakemuksesta tehdään kielteinen päätös. Tukipalveluhakemuksen voi laittaa uudelleen vireille uudella hakemuksella.

Tuloraja

Yhden hengen taloudessa 1 300 euroa / kk.

Kahden hengen taloudessa yhteensä 2 400 euroa / kk.

Tuloina huomioidaan (brutto, viimeksi vahvistettujen verotietojen pohjalta):

- hakijan ja hänen kanssaan yhteistaloudessa elävän avo- tai aviopuolison veronalaiset ja verosta vapaat tulot ennen verojen vähentämistä
- ansio- ja pääomatulot
- metsätulo

Tuloina ei huomioida seuraavia etuuksia ja avustuksia:

- asumistuki, omaishoidon tuki, eläkkeensaajan hoitotuki, vammaistuki, sotilasavustus, rintamalisä, tapaturmavakuutuksen perusteella suoritettavat sairaanhoito- ja tutkimuskulut, opintoraha, aikuisopintoraha, opintotuen asumislisä, toimeentulotukena maksettava toimintaraha ja matkakorvaus, kuntoutusrahalain mukainen ylläpitokorvaus, opintojen johdosta suoritettavat apurahat ja muut vastaavat avustukset, perhehoidon kustannusten korvaukset, lasten kotihoidon tuki, lapsilisä, lapsen hoitotuki, lapsikorotus, elatusapu tai elatustuki, eläkkeisiin ja niihin verrattaviin tuloihin sisältyvät huollettavista aiheutuvat korotukset, syytinki.

Varallisuusraja

Yhden hengen taloudessa 5 000 euroa.

Kahden hengen taloudessa 8 000 euroa.

Varallisuutena huomioidaan yksin asuvan hakijan tai hakijan ja hänen kanssaan yhteistaloudessa asuvan avo- tai aviopuolison yhteinen varallisuus. Varallisuutena huomioidaan talletukset, osakkeet ja rahastot.

Varallisuutena ei oteta huomioon asiakkaan omassa käytössä olevaa vakituista asuntoa.

Tulo- ja/tai varallisuusrajan ylittyminen ei yksin ole este hakea tai saada palvelua, jos henkilön toimintakyky tehdyn kokonaisarvion perusteella edellyttää tukipalvelun saamista, eikä palvelua voida järjestää muilla tavoin ja henkilön palvelutarpeen arvioidaan lisääntyvän ilman haetun tukipalvelun käyttöä.

4.1 Ateriapalvelu

Ateriapalvelun tavoitteena on tukea ja edistää henkilön kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä itsenäistä asumista hänen omassa kodissaan. Ateriapalvelulla varmennetaan sekä turvataan henkilön päivittäistä ravinnonsaantia. Palvelulla edistetään henkilön ravitsemustilaa, terveyttä, jaksamista sekä toimintakykyä päivittäisissä toiminnoissa.

Ateriapalvelun tarkoituksena on tukea henkilön terveellisen ja riittävän ravitsemuksen toteutumista. Ateriapalvelun tarvetta arvioitaessa selvitetään ensisijaisesti henkilön itsenäinen toimintakyky, mahdollisuudet saada ravitsemuksen turvaamiseen tukea lähipiiriltä sekä mahdollisuus käyttää muulla tavoin järjestettäviä ateriointipalveluita.

Ateriapalvelu kohdennetaan henkilöille, jotka täyttävät seuraavat määritelmät;

1. Henkilön ravitsemustila on uhattuna
2. Henkilö ei pysty valmistamaan tai hankkimaan ateriaa itse tai toisen henkilön avustuksella
3. Henkilö ei kykene käyttämään kodin ulkopuolisia ruokailumahdollisuuksia

Ateriapalvelun tarpeen tulee olla lähtökohtaisesti päivittäinen, mutta vähintään kolme (3) ateriaa viikossa. Ateriapalvelun ateria voi olla myös laktoositon maidoton, kasvisateria, kalaton tai rakennemuunneltu (pehmeä, sileä, karkea sose). Muut muutokset vaativat erityisruokavalion tilaamisen. Mikäli henkilö hakee ateriapalvelua erityisruokavaliolla, tulee hänen todentaa erityisruokavalion tarve lääketieteellisin perustein palvelua haettaessa toimittamalla lääkärinlausunto ikääntyneiden asiakasohjaukseen. Ilman lääketieteellistä perustetta erityisruokavalion tilaaminen ei ole mahdollista.

Ateriapalvelua voidaan myöntää henkilön tarpeen mukaan määräaikaisesti tai toistaiseksi voimassa olevana palveluna, jonka tarve tarkastetaan vuosittain. Määräaikaisuuden perusteena voi olla esimerkiksi palvelun myöntäminen sairaudesta kuntoutumisen ajaksi. Määräaikainen päätös tehdään enintään kahdeksi (2) kuukaudeksi. Määräaikaisen palvelun päättyessä palvelua tulee tarvittaessa hakea uudestaan, jolloin myös palvelutarve arvioidaan uudelleen.

Palvelutarve arvioidaan aina henkilön yksilöllinen elämäntilanne huomioiden ja yllä kohdassa ”3 Palvelutarpeen selvittäminen” mainitulla tavalla ja laajuudessa. Ateriapalvelua voidaan lisätä, vähentää tai palvelu voidaan päättää kokonaan henkilön toimintakyvyn ja/tai palvelutarpeen muuttuessa. Ateriapalvelu järjestetään ostopalveluna. Itä-Uudenmaan hyvinvointialue määrittää ateriapalvelutuottajan. Asiakas maksaa palvelusta Itä-Uudenmaan

hyvinvointialueen aluevaltuuston vuosittain hyväksymän asiakasmaksun asiakasmaksutaulukon mukaisesti.

4.2 Vaatehuoltopalvelu

Vaatehuoltopalvelun tavoitteena on tukea ja edistää henkilön kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä itsenäistä asumista hänen omassa kodissaan. Vaatehuoltopalvelulla tarkoitetaan arkipyykin pesua (käyttövaatteet, lakanat, pyyheliinat), viikasta ja puhtaan pyykin kaappiin laittoa kerran viikossa yhden (1) tunnin ajan tai kaksi (2) tuntia joka toinen viikko.

Vaatehuoltopalvelua voidaan myöntää enintään neljä (4) tuntia kuukaudessa.

Vaatehuoltopalvelun tarvetta arvioitaessa selvitetään ensisijaisesti henkilön itsenäinen toimintakyky, pyykinpesumahdollisuudet asuinympäristössä, mahdollisuudet saada vaatehuollon järjestämiseen tukea lähipiiriltä sekä mahdollisuus käyttää muulla tavoin järjestettäviä palveluita.

Säännöllisen kotihoidon asiakkaan pyykkien pesu asiakkaan omalla pyykkikoneella tai pyykkituvan pesukoneella sisältyy kotihoidon palveluun, mikäli se on sisällytetty asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Mikäli vaatehuoltopalvelun tarve kohdentuu vaatteiden käsinpesuun, silittämiseen, mattojen ja verhojen pesuun tai mankelointiin, ohjataan palvelu hankkimaan omakustanteisesti. Mikäli pyykin pesu tapahtuu pesulassa, henkilö järjestää pesulapalvelun kuljetuksineen omakustanteisesti.

Vaatehuoltopalvelu kohdennetaan henkilöille, jotka täyttävät seuraavat määritelmät;

1. Henkilö ei heikentyneen toimintakykynsä vuoksi itse selviydy vaatehuollon tehtävistä
2. Henkilön lähipiiri ei kykene avustamaan vaatehuollon järjestämisessä
3. Vaatehuoltoa ei voida järjestää muilla tavoin henkilön asuinympäristössä

Asiakkaan pestyjen ja/tai kuivuneiden pyykkien nouto pesutuvasta sovitaan asiakaskohtaisesti ja se voi jäädä asiakkaan/lähipiirin tehtäväksi.

Vaatehuoltopalvelua voidaan myöntää pääsääntöisesti toistaiseksi voimassa olevana palveluna, jonka tarve tarkastetaan vuosittain. Palvelutarve arvioidaan henkilön yksilöllinen tilanne huomioiden. Vaatehuoltopalvelu voidaan päättää henkilön toimintakyvyn ja/tai palvelutarpeen muuttuessa. Vaatehuoltopalvelu järjestetään ensisijaisesti palvelusetelillä. Palvelusetelit on käytettävä kuukausittain, eikä niitä voi säästää. Asiakas maksaa palvelusetelituottajalle hyvinvointialueen myöntämän palvelusetelin arvon ylittävän omavastuusuuden tuntihinnasta. Vaatehuoltopalvelu on tulo- ja varallisuussidonnainen palvelu.

4.3 Siivouspalvelu

Siivouspalvelun tavoitteena on tukea ja edistää henkilön kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä itsenäistä asumista hänen omassa kodissaan. Siivouspalvelulla tarkoitetaan kodin ylläpitosiivousta kerran kuukaudessa, enintään kahden (2) tunnin ajan.

Ylläpitosiivous sisältää:

- Päivittäisten asuintilojen imuroinnin
- Lattian kosteapyyhinnän
- Pölyjen pyyhinnän
- WC- ja peseytymistilojen puhdistamisen
- Pienet kodin siistimiset, kuten:
  - Astioiden pesu
  - Keittiön työtasojen ja hellan siivous
  - Jääkaapin ja pakastimen siisteydestä huolehtiminen
- Kodinhoidolliset tehtävät, kuten:
  - Vuoteen siistiminen ja liinavaatteiden vaihtaminen
  - Roskien ulos vienti

Ylläpitosiivoukseen ei kuulu:

- Saunan pesu
- Ikkunoiden pesu
- Mattojen ja petivaatteiden ulosvienti

Ylläpitosiivoukseen kuulumattomat palvelut henkilö hankkii omakustanteisesti.

Siivouspalveluun voidaan tarvittaessa, ja erikseen sovittaessa, sisällyttää arkipyykin pesua (käyttövaatteet, lakanat, pyyheliinat) henkilön omalla pyykinpesukoneella tai asuinympäristön välittömässä läheisyydessä (esim. taloyhtiön pesutupa). Arkipyykin pesu sisältyy tällöin siivouspalveluun myönnettyyn aikaan. Henkilö sopii asiasta yhdessä palveluntuottajan kanssa ja asiassa toimitaan 4.2 vaatehuoltopalvelu toimintakuvauksen mukaisesti.

Siivouspalvelu kohdennetaan henkilöille, jotka täyttävät seuraavat määritelmät:

1. Henkilö ei heikentyneen toimintakykynsä vuoksi selviydy kodin perussiisteydestä huolehtimisesta
2. Henkilön lähipiiri ei kykene avustamaan kodin perussiisteydestä huolehtimisessa
3. Henkilöllä tai hänen lähipiirillään ei ole mahdollisuutta järjestää siivouspalvelua muulla tavoin

Mikäli henkilön tukipalvelujen tarve kohdentuu ainoastaan siivoukseen, ohjataan henkilöä pääsääntöisesti ostamaan palvelu yksityisesti. Jos henkilön palvelutarpeen arvioidaan kuitenkin lisääntyvän ilman siivouspalvelua ja hän muutoin täyttää palvelun myöntämiselle määritellyt perusteet, voidaan palvelu myöntää ainoana voimassa olevana palveluna henkilön kokonaisarviointiin perustuen.

Siivouspalvelu voidaan myöntää pääsääntöisesti toistaiseksi voimassa olevana palveluna, jonka tarve tarkastetaan vuosittain. Palvelutarve arvioidaan henkilön yksilöllinen tilanne huomioiden. Siivouspalvelu voidaan päättää henkilön toimintakyvyn ja/tai palvelutarpeen muuttuessa. Siivouspalvelu järjestetään ensisijaisesti palvelusetelillä. Palvelusetelit on

käytettävä kuukausittain, eikä niitä voi säästää. Asiakas maksaa palvelusetelituottajalle hyvinvointialueen myöntämän palvelusetelin arvon ylittävän omavastuuosuuden tuntihinnasta. Vaatehuoltopalvelu on tulo- ja varallisuussidonnainen palvelu.

4.4 Asiointipalvelu

4.4.1 Kauppapalvelu

Kauppapalvelun tavoitteena on tukea henkilön itsenäistä asumista omassa kodissa. Kauppapalvelulla varmennetaan ja turvataan henkilön arjessa tarvitsemien päivittäistavaroiden saanti. Päivittäistavaroita ovat elintarvikkeiden lisäksi mm. hygieniatarvikkeet sekä päivittäin käytettävät kodin paperit ja pesuaineet. Tupakka- ja alkoholituotteiden tai muiden ikärajasidonnaisten ja luvanvaraisten tuotteiden tilaaminen ei ole mahdollista.

Kauppapalvelun tarvetta arvioitaessa selvitetään ensisijaisesti henkilön itsenäinen toimintakyky, mahdollisuudet saada päivittäistavaroiden hankintaan tukea lähipiiriltä sekä mahdollisuus käyttää muulla tavoin järjestettäviä palveluita.

Kauppapalvelu kohdennetaan henkilöille, jotka täyttävät seuraavat määritelmät:

1. Henkilön itsenäinen kotona asuminen vaarantuu päivittäistavaroiden puutteen vuoksi
2. Henkilö ei kykene itse tai toisen henkilön avustuksella asioimaan säännöllisesti päivittäistavarakaupassa tai tilaamaan päivittäistavaroita kotiinsa muulla tavoin

Kauppapalvelun tarpeen tulee olla pääsääntöisesti jatkuva. Palvelutarve arvioidaan henkilön yksilöllinen tilanne huomioiden.

Kauppapalvelu voidaan myöntää pääsääntöisesti toistaiseksi voimassa olevana palveluna, jonka tarve tarkastetaan vuosittain. Kauppapalvelu voidaan päättää henkilön toimintakyvyn ja/tai palvelutarpeen muuttuessa. Kauppapalvelu järjestetään ostopalveluna. Itä-Uudenmaan hyvinvointialue määrittää kauppapalvelutuottajan. Asiakas maksaa palvelusta Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen aluevaltuuston vuosittain hyväksymän asiakasmaksun asiakasmaksutaulukon mukaisesti.

4.4.2 Saattajapalvelu

Saattajapalvelun tavoitteena on tukea ja edistää henkilön asumista hänen omassa kodissaan, kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä itsenäistä asioiden hoitamista. Saattajapalvelulla tarkoitetaan henkilön kertaluonteista avustamista välttämättömässä arjen asioiden hoitamisessa yhdessä tämän kanssa. Saattajapalvelua ei myönnetä henkilön puolesta asiointiin.

Saattajapalvelu tarkoittaa esimerkiksi henkilön avustamista viranomais- ja pankkiasioinneille, tai terveydenhuollon toimipisteelle. Saattajapalvelulla ei voi korvata Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen järjestämää kauppapalvelua, jonka avulla järjestetään välttämätön kauppa-asiointi.

Saattajapalvelun tarvetta arvioitaessa selvitetään henkilön toimintakykyä huolehtia itse arjen asiointitarpeista, lähipiirin tai vapaaehtoistoiminnan mahdollisuutta antaa apua välttämättömiin asiointeihin sekä asiakkaan kyvykkyyttä hoitaa asiointeja etäyhteyksin, kuten puhelimen tai Internetin avulla.

Saattajapalvelu kohdennetaan henkilöille, jotka täyttävät seuraavat määritelmät:

1. Henkilö ei heikentyneen toimintakykynsä vuoksi selviydy itsenäisesti välttämättömän asiointin hoitamisesta ja asiointin hoitamatta jättäminen saattaisi lisätä henkilön palvelutarvetta
2. Henkilön lähipiiri tai muut toimijat eivät kykene avustamaan välttämättömän asiointitarpeen järjestämisessä
3. Kuljetuspalvelun saattaja-apu ei ole riittävä tuki välttämättömään, turvalliseen asiointiin

Saattajapalvelua myönnetään kertaluonteisesti enintään kaksi (2) tuntia. Mahdollisesti yli menevän ajan asiakas maksaa omakustanteisesti. Palvelu tuotetaan ensisijaisesti palvelusetelillä. Asiakas tiedottaa ennakkoon palvelusetelituottajaa mihin toimipisteeseen siirtymiseen saattajapalvelua käytetään. Asiakas maksaa palvelusetelituottajalle hyvinvointialueen myöntämän palvelusetelin arvon ylittävän omavastuuosuuden tuntihinnasta. Saattajapalvelu on tulo- ja varallisuussidonnainen palvelu.

Saattajapalvelu ei sisällä matkakorvauksia. Asiakas järjestää saattajapalveluun tarvitsemansa kuljetuksen itse niin, että kuljetus sisältää myös saattajan. Kulkemisessa on suositeltua käyttää joukkoliikennettä tai taksipalvelua. Palveluntuottaja ei kuljeta saatettavaa.

4.5 Osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävä ja tukeva palvelu

Ikääntyneiden päivätoiminta on kuntouttavaa, virikkeellistä, kotona asuvan ikäihmisen toimintakykyä ja sosiaalisia kontakteja ylläpitävää ja edistävää toimintaa.

Kuntouttavan päivätoiminnan tarkoitus on tukea ikäihmisten kotona asumista mahdollisimman pitkään vähäisin avun turvin. Kuntouttavan päivätoiminnan tavoite on vahvistaa ja ylläpitää ikäihmisen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä.

Päivätoiminta on suunnattu pääsääntöisesti kotona asuville, yli 65-vuotiaille henkilöille, jotka tarvitsevat tukea toimintakyvyn ylläpitämiseksi. Toiminta on elämänlaatua kohottavaa ryhmätoimintaa ja asiakkaan omat voimavarat ovat keskeinen tekijä toiminnassa.

Asiakkaalle tarjotaan mahdollisuus aktiiviseen ikääntymiseen ja hänen toimintakykyään ylläpidetään liikunnan, ulkoilun ja sosiokulttuurisen toiminnan avulla.

Päivätoimintaa järjestetään pääsääntöisesti kerran viikossa, mutta tarvittaessa myös kaksi kertaa viikossa.

Palvelu kohdennetaan ikääntyneille, joiden katsotaan hyötyvän aktivoivasta ja kuntouttavasta päivätoiminnasta ja jotka kykenevät toimimaan ryhmässä ja hyötymään ryhmätoiminnasta. Asiakkaan tulee olla halukas osallistumaan päivätoimintaan.

Päivätoimintaa ei myönnetä iäkkäille henkilöille, joille on myönnetty asumispalvelu.

Asiakas maksaa palvelusta Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen aluevaltuuston vuosittain hyväksymän asiakasmaksun asiakasmaksutaulukon mukaisesti.

5 Päätöksenteko ja asiakassuunnitelma

Tukipalveluhakemuksesta tehdään hakijalle kirjallinen, valituskelpoinen viranhaltijapäätös, sosiaalihuoltolain (1301/2014) 45 §:n mukaisesti. Päätöksessä on ohje muutoksenhakuun. Tukipalvelupäätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä sen jälkeen, kun asia on tullut vireille. Päätös tulee toimeenpanna ilman aiheetonta viivytystä, mutta kuitenkin viimeistään kolmen (3) kuukauden kuluessa hakemuksen vireilletulosta. Aika voi olla tätä pidempi, jos asian selvittäminen erityisestä syystä vaatii pidemmän aikaa tai toimeenpanon viivästymiselle on muu asiakkaan tarpeeseen liittyvä erityinen peruste.

Myönteiseen tukipalvelupäätökseen kirjataan myönnetty palvelu, palvelun määrä sekä päätöksen voimassaolon kesto, joka voi olla määräaikainen tai toistaiseksi voimassa oleva. Toistaiseksi voimassa olevalla päätöksellä myönnetyn palvelun tarve tarkastetaan vuosittain tai tarvittaessa. Mikäli tukipalvelun tarve jatkuu määräaikaisen palvelupäätöksen jälkeen, tulee tukipalvelua hakea uudelleen. Mikäli palvelua ei voida myöntää tai jatkaa, kirjataan päätösasiakirjaan tiedoksi kielteiseen päätökseen johtaneet perustelut. Tukipalvelupäätös annetaan viivytyksettä tiedoksi hakijalle suullisesti sekä kirjallisesti. Myönnetty tukipalvelut kirjataan asiakkaan kanssa mahdollisesti laadittuun asiakassuunnitelmaan.

6 Asiakasmaksut

Asiakasmaksulain (734/1992, 10 h §) mukaisesti sosiaalihuoltolain 19 §:n 2 mom. tukipalveluista saa periä kohtuullisen asiakasmaksun, mikäli tukipalvelut on kirjattu johonkin asiakasmaksulain 10 h §:ssä lueteltuun asiakassuunnitelmaan. Tukipalveluista peritään palvelukohtainen maksu. Palvelun hinta määräytyy Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen aluevaltuuston vuosittain hyväksymän asiakasmaksujen ja asiakasmaksutaulukon, mukaisesti. Aluevaltuusto tarkastaa palvelujen hinnannuutostarpeen vuosittain. Tukipalvelujen maksut eivät kerrytä sosiaali- ja terveydenhuollon maksukattoa.

Omana tuotantona tai ostopalveluna tuotetun tukipalvelun asiakasmaksusta on taloudellisin perustein mahdollista hakea maksun alennusta tai poistoa Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelta. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista, 734/1992, § 11). Kun tukipalvelu tuotetaan palvelusetelillä, voidaan palvelusetelin arvoa tarvittaessa korottaa erillisellä päätöksellä henkilön toimeentulon varmistamiseksi (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä, 569/2009, 7 §, 8 §). Asiakas on näissä tilanteissa yhteydessä ikääntyneiden asiakasohjaukseen.

7 Asiakirjasisältöä ohjaava lainsäädäntö

Kotikuntalaki, 201/1994

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista, 980/2012

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista, 734/1992

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä, 569/2009

Sosiaalihuoltolaki, 1301/2014